

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Vltteriùs ostenditur aquam hoc modo admixtam vino, converti
immediatè in sanguinem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

est materia hujus Sacramenti. Querimus ergo, casu quo tempore consecrationis remaneat aliquid aquæ non conversum in vinum, convertatur in sanguinem, vel in calice post consecrationem remaneat.

VIII. *Prima opinio affirmat, si aqua mixta vino, non fuerit mutata in vinum ante consecrationem, non converti in sanguinem.*

Prima sententia est Scoti in quarto, dist. undecimâ, quæst. sextâ, Soti in quarto, dist. nonâ, quæst. primâ, articulo sexto, estque communis Thomistarum, Suarez hic, disp. quadragesimâ quintâ, sect. quartâ, Valquez disp. centesimâ septuagesimâ octavâ, cap. secundo, eamque acerrimè defendit Tannerus disp. quintâ, quæstione secundâ, dub. sexto: Maratii disp. quintâ de Eucharistiâ sect. quartâ, Gamachæi tertiâ parte, quæst. septuagesima quarta, cap. tertio, Kellisoni quæst. septuagesima quarta, cap. octavo, & aliorum, qui dicunt aquam vino admixtam, si ante consecrationem non fuerit in vinum mutata, non converti in sanguinem, sed manere in calice.

IX. *Probabilius tamen est, aquam hoc modo ex præscripto Ecclesie admixtam vino, immediate simul cum vino converti in sanguinem.*

Secunda, & probabilior sententia affirmat, aquam vino ex Ecclesie præscripto admixtam, si ante consecrationem in vinum conversa non fuerit, converti immediate simul cum vino in sanguinem: ita Cardinalis Alanus libro primo de Sacramento Eucharistiæ, capite decimo tertio, Cardinalis Baronius tomo duodecimo Annalium, sub finem anni 1188. qui duo hanc sententiam putant esse de fide: Toletus, Salmeron, Jansenius, Coninck quæst. septuagesimâ quartâ, art. octavo, dub. unico, Præpositus ibidem, Layman de Eucharistiâ. cap. secundo, estque frequentissima inter recentiores opinio, & in Patribus maximum habet fundamentum.

X. *Prima & præcipua hujus sententia probatio desumitur ex Patribus.*

Probatum itaque primò ex Patribus, qui universim affirmant aquam vino mixtam converti in sanguinem; sic enim loquitur Alexander primus in Epistolâ ad omnes orthodoxos: *Non enim, inquit, debet in calice Domini aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumque permixtum offeratur, &c.* ubi per offerri idem intelligitur, ac consecrari, ut secundum communem usum Patrum & Conciliorum habetur. Unde hoc modo sapè loquitur Concilium Tridentinum, ut sessione decima tertia, capite quarto, & sessione vigesima secunda, canone primo, ubi offerri Christi corpus idem esse dicit, quod consecrari, vel immolari.

XI. *Clarum S. Augustini & S. Ambrôsii hæc de vestigiis monium.*

Sanctus Augustinus, *Aqua, inquit, mittitur, & fit sanguis consecratione verbi celestis.* Sanctus Ambrosius libro quarto de Sacramentis capite quinto: *Ante verba Christi calix est vino & aqua plenus, ubi verba Christi operata fuerint, ibi sanguis efficitur qui plebem redemit.* Sanctus Damascenus libro quarto de Fide, capite decimo quarto: *Panis, & vinum, & aqua, per invocationem divini Spiritus mirabili modo in corpus & sanguinem Christi vertuntur.* Algerus libro primo de Sacramento corporis Domini, capite decimo sexto: *Cum enim vinum pro Christo, aqua pro populo sacrificetur, & utrumque unus sanguis fiat, &c.* qui etiam modus loquendi aliis Patribus est familiaris, ita ut, inquit Coninck citatus, numero centesimo quadragesimo quarto, hoc antiquitatis vox fuisse videatur.

XII. *Obje. Hac Patrum dicta intelligenda esse de conversione mediata.*

Dices cum Tannero & aliis, hæc omnia intelligi de mediata conversione, ita nimirum ut aqua convertatur quidem in sanguinem, si tamen prius conversa fuerit in vinum. Sed contra primò; nullibi enim sic Patres loquuntur, sed expresse dicunt aquam & vinum, seu aquam cum vino converti in sanguinem, quod non magis

proprie dici potest in sensu adversariorum, quam si quis diceret frumentum, aut aquam quæ farina miscetur converti in corpus Christi, quam sine dubio omnes conferent esse impropriam locutionem, & tamen convertuntur in corpus mediatè. Contra secundò: Si mens Patrum fuerit aquam converti in sanguinem, modò prius convertatur in vinum, mirum est eos hoc nunquam asseruisse: imò quando dicunt in calice plus vini esse debere quàm aquæ, nunquam eam rationem reddunt, quod prius converti debeat in vinum, quàm in sanguinem, sed quòd significare debeat majorem esse majestatem Christi, qui per vinum in hoc mysterio representatur, quàm sit fragilitas populi, qui representatur per aquam, ut habetur ex Patribus, & expresse tradit Concilium Triburiense canone decimo nono.

SECTIO QUARTA.

Uterius ostenditur aquam hoc modo admixtam vino, converti immediate in sanguinem.

SECUNDò probatur conclusio ex Innocentio tertio capite: *Cum Martha, de celebratione Missarum*, ubi propositum fuit Pontifici, Utrum aqua cum vino in sanguinem convertatur? in hac autem quæstione aliquid dubium proponebatur Pontifici, nullus autem unquam dubitavit, utrum si aqua ante consecrationem conversa fuisset in vinum, converteretur in sanguinem; hoc enim est certum, cum tunc verè sit vinum æquè ac illud quod primò infusum erat calici, ergo quæstio erat prout verba sonant, Utrum aqua, postea quod tempore consecrationis conversa non fuerit in vinum, convertatur in sanguinem; hoc enim sonant verba illa, *aqua cum vino*, nam sicut, si ibi non sit tunc aqua & vinum, falsum esset dicere Angelus videt aquam cum vino, ita & falsum esset dicere aqua cum vino convertitur in sanguinem.

Tribus ergo relatis sententiis, quarum prima dicebat aquam illam converti in aquam quæ fluxit de latere Christi: Secunda converti in sanguinem, modò prius transeat in vinum, licet, inquit Pontifex, id Physici negent, scilicet aquam unquam transire in vinum: Tertia aiebat manere aquam post consecrationem, & solum esse extrinsecè mutatam per accidentia vini: tandem directè respondet quæstioni & dicit aquam cum vino in sanguinem transmutari; ubi vel nihil dicit Pontifex, vel affirmat aquam immediate in sanguinem converti, cum satisfacere debeat dubio sibi proposito.

Dices, Pontificem approbare secundam sententiam, hæc autem dicebat aquam converti in sanguinem, modò tamen prius convertatur in vinum. Respondetur, Pontificem conclusionem illius approbare non tamen rationem, imò eam potius rejicit, & dicit à Physicis, seu Philosophis communiter negari aquam omnino in vinum converti, sed semper posse iterum per artem separari: unde postea ubi suam tradit sententiam rationem illam non repetit, sed solum dicit aquam cum vino converti in sanguinem, hocque probat, non ratione illâ philosophicâ, sed ex eo quòd hoc modo meliùs exprimitur unio Ecclesie cum Christo.

Deinde

IV. *Utrum ostenditur Innocentium hoc loco docere aquam ante consecrationem in calice manentem transire immediatè in sanguinem.*

Deinde vel sequitur Pontificem definitivè sententiam illam philosophicam, nempe aquam priùs converti in vinum, quod tamen nullus dicit, cum illa sententia adhuc sit inter Philosophos controversa, imò eam Aristoteles non solum nunquam docuit, sed expressè negavit lib. primo de Generatione, cap. decimo, textu octogesimo nono, ut ostendit Coninck quæst. septuagesimâ quartâ, art. octavo, dub. unico, numero centesimo septuagesimo octavo: vel solum ait Pontifex aquam converti in sanguinem si priùs transeat in vinum, & hoc est nihil dicere, cum de eo nemo dubitet, nec dubitare possit, ut ostensum est, imò ipse Innocentius libro quarto de mysteriis Missæ, capite undecimo, apertè supponere videtur aquam immediatè transire in sanguinem, nam in Sacramento, inquit, est trinitas specierum, nempe panis, vinum, & aqua: unde verisimile est eum in hac definitione conformiter ad doctrinam à se alibi traditam processisse.

V. *Ex factis Christi probatur aquam illam transire immediatè in sanguinem.*

Tertiò idem probatur ex factis Christi, à quo aquam fuisse per consecrationem immediatè in sanguinem conversam, longè videtur probabilius: & imprimis nullus, opinor, dicit aquam mansisse in calice à Christo consecrato, ergo debuit immediatè converti in sanguinem, cum Patres aquam illam adeo modicam fuisse nunquam inducent, imò Christum juxta communem usum aquam vino tunc immiscuisse verisimilius est; unde multis post annis consuetudo erat in Ecclesiâ, ut duæ partes essent vini, tertia aquæ, quem morem in Germaniâ in usu fuisse constat ex canone decimo nono Concilii Triburiensis ibidem, anno 895. celebrati.

VI. *Ex quamora inter admixtionem aquæ, & consecrationem à Christo factam intercessit.*

Quòd verò exigua etiam mora inter aquæ admixtionem & consecrationem à Christo factam intercesserit, probatur tum ex liturgiâ Sancti Basilii, in quâ sic habetur: *Similiter calicem vini nativè vite postquam convenerunt accepit, miscuitq; aquis, gratias egit dicens, &c. tum ex liturgiâ Sancti Jacobi, ubi dicitur: Similiter postquam convenerunt accipiens calicem, & permiscens ex vino & aqua, & afficiens in calum ac ostendens tibi Deo Patri, gratias agens, sanctificans, benedicens, implens Spiritu Sancto, dedit nobis dicens: Hic est, &c. ex quibus constat continuata actionum serie hæc omnia à Christo fuisse præstita, qua de causa, ut notant aliqui, Evangelistæ referentes factum Christi, ubi dixissent eum accepisse panem, &c. dum ad sanguinis consecrationem veniunt, non dicunt eum accepisse vinum sicut priùs dixerant accepisse panem, sed accepit, inquit, calicem, ut utrumque quod includebatur, comprehenderetur.*

VII. *Frequenter contingit ut aqua tempore consecrationis, necdum sit in vinum conversa.*

Quartò probatur; frequenter enim necessariò manet aqua tempore consecrationis, ut patet quando Sacerdos jamjam consecraturus recordatur se aquam non immiscuisse, quam proinde tunc apponere debet, & statim consecrare, deinde si in consummatione advertat aquam loco vini in calice fuisse, tunc debet vinum sumere, & admiscens aquam consecrare. Imò nunquam videtur curasse Ecclesiâ utrum aqua fuisset priùs in vinum conversa, ut patet ex Concilio Triburiensi supra citato, ubi tertia pars dicitur posse esse ex aqua: & ex Honorio tertio, qui Innocentio successit, hic enim capite *Pernitiosus de celebratione Missarum*, præcepit ut juxta consuetudinem Ecclesiæ plus vini quam aquæ in consecratione adhiberetur, ergo illo tempore solum erat omnibus curæ, ut plus vini esset in calice,

quàm aquæ; ac proinde moraliter loquendo non poterat in vinum ante consecrationem converti, præsertim si vinum erat tenue.

Quod autem jam modicissima aqua admisceri soleat, non est ut priùs convertatur in vinum, sed primum factum est ut significetur summa majestas & excellentia Christi super populum Christianum, ut Patres indicant, & habetur in Concilio Triburiensi.

VIII.

Cur jam in Missis modicissima aqua admisceatur vino.

Ideo verò miscetur aqua aliquo tempore ante consecrationem, quia cum eo tempore fiat oblatio materiæ consecrandæ, convenientius videtur ut tunc tota materia offeratur simul, quàm ut sigillatim postea per se offerretur aqua: sicut etiam tunc hostiæ pro iis qui in fine Sacri sunt communicaturi offeruntur. Ideo autem inter offertorium & consecrationem aliquod temporis intervallum intercedit, quia conveniens fuit ut ritus aliqui & cæremoniæ super materiam oblatam ante consecrationem exercerentur, & orationes diversæ super eandem funderentur.

IX.

Quam ob causam aqua aliquo tempore ante consecrationem miscetur vino.

Deinde, communem omnium sensum fuisse in Ecclesiâ aquam non converti in vinum priusquam convertatur in sanguinem, constat ex Gregorio monacho apud Baronium anno 1188. qui scribens ad Episcopum Albanensem tunc vicarium Pontificis, ait se in Galliam reversum novam apud aliquos ventilatam quæstionem invenisse, Utrum scilicet substantia aquæ in calice cum vino mixtæ similiter cum eodem vino in sanguinem convertatur. In hac controversiâ quidam aiebant converti immediatè in sanguinem simul cum vino, alii vinum quidem converti, sed aquam manere immutatam, ubi utraque opinio supponebat aquam tempore consecrationis manere non conversam in vinum, alioqui nullus fuisset locus controversiæ.

X.

Companis omnium in Ecclesiâ sensus fuisse videtur, hanc aquam immediatè converti in sanguinem.

Imò eo tempore moraliter loquendo semper aliquid saltem aquæ manebat tempore consecrationis non mutatum in vinum, cum non diu esset ante tempora Honorii tertii, quando, ut vidimus, id solam curæ erat ut plus vini tempore consecrationis esset in calice, quàm aquæ. Subjungit Baronius: *Quid autem rescripserit ad petitam consultationem Cardinalis Episcopus Albanensis, non invenimus, sed aliud rescribere non potuisse certum est, quàm quod credidit & custodivit semper sancta Romana Ecclesiâ, nimirum, aquam simul & vinum transubstantiari in sanguinem Christi: Hæc ille.*

XI.

Eo tempore semper aliquid aqua manebat non convertit in vinum.

SECTIO QUINTA.

Argumenta contendunt aquam non converti immediatè in sanguinem.

OBJECTS primò Sanctum Thomam quæst. septuagesimâ quartâ, art. octavo, ubi dicitur videtur aquam converti in sanguinem, ita tamen ut priùs convertatur in vinum. Respondetur, asserere quidem hoc Sanctum Doctorem, & addere posse eam in vinum converti, & propterea expedire ait modicam tantummodo aquam admisceri, ut in vinum convertatur; nunquam tamen affirmat Sanctus Thomas non posse aquam in sanguinem converti, nisi priùs convertatur in vinum; imò in variis hujus quæstionis articulis contrarium non leviter insinuat. De mente tamen

I.

Obiectis 2. Dicere S. Thomam aquam ita converti in sanguinem, ut priùs convertatur in vinum.